

Πώς πήραν το όνομά τους οι ημέρες;

- ▶ Αντιστοιχίστε τις ημέρες με βάση τη λέξη από όπου προέρχεται το όνομά τους και βρείτε τι σημαίνει η καθεμία:

ΗΜΕΡΑ	ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΞΗ
Κυριακή	Τέταρτος
Δευτέρα	Shabbat (Ημέρα ανάπαυσης, Ημέρα Κρόνου=Saturn)
Τρίτη	Προετοιασσία
Τετάρτη	Δεύτερος
Πέμπτη	Τρίτος
Παρασκευή	Κύριος (Ημέρα Κυρίου και Ήλιου=Sun)
Σάββατο	Πέμπτος

ΗΜΕΡΑ	ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΞΗ
Κυριακή	Προετοιασσία για την αργία του Σαββάτου
Δευτέρα	Τετάρτη ημέρα προετοιασσίας για την αργία
Τρίτη	Ημέρα ανάπαυσης (αργία)
Τετάρτη	Δεύτερη ημέρα προετοιασσίας για την αργία
Πέμπτη	Ημέρα του Κυρίου
Παρασκευή	Τρίτη μέρα προετοιασσίας για την αργία
Σάββατο	Πέμπτη μέρα προετοιασσίας για την αργία

- ▶ Πώς λέγεται το Σάββατο στα αγγλικά; Saturday
Γιατί; Satur = Πλανήτης Κρόνος, ημέρα Κρόνου
- ▶ Πώς λέγεται η Κυριακή στα αγγλικά; Sunday
Γιατί; Sun = ήλιος, ημέρα Ήλιου

Η αρίθμηση των ημερών του μήνα δεν ήταν συνεχής, αλλά γινόταν με αναφορά σε σταθερά χρονικά σημεία του μήνα: τις *καλένδες*, πρώτη μέρα του μήνα, τις *νόνες*, 8η μέρα πριν την πανσέληνο, και τις *ειδούς*, μέρα της πανσελήνου.

Σε βυζαντινή επιγραφή διαβάζουμε ότι ο Δημήτριος πέθανε *προ δεκαπέντε καλανδών Μαρτίων ημέρα Κρόνου*.

Υπολογίστε την ημέρα και την ημερομηνία:

Σάββατο, 13/14/15 Φεβρουαρίου

Αλλοτινά και τωρινά πρόσωπα του χρόνου

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Χορηγός

ΙΔΡΥΜΑ Α.Γ. ΛΕΒΕΝΤΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Εκπαιδευτικά Προγράμματα

Πώς μετρούσαν οι βυζαντινοί τα έτη;

Με το επώνυμο έτος που δηλώνει το έτος ανόδου ενός προσώπου σε πολύ υψηλό αξίωμα, όπως στο αξίωμα του υπάτου (4ος-6ος αιώνας).

Βρείτε στα αριστερά της αίθουσας 1 τη μαρμάρινη επιγραφή του διακόνου Ανδρέα. Στον 3ο & 4ο στίχο αναφέρεται ότι ο Ανδρέας πέθανε δέξ μ(ετά) την υπ[ατείαν] Φλ[αβίων] Λαμπαδίου/[και] Ορέ-
στου... (δυο χρόνια μετά από το έτος που ύπατοι έγιναν οι Λαμπάδιος και Ορέστης).

Οι Λαμπάδιος και Ορέστης έγιναν ύπατοι το 530 μ.Χ.

- ▶ Πότε πέθανε ο διάκονος Ανδρέας;

Το 532 μ.Χ.

Με το έτος της ανόδου του αυτοκράτορα στο θρόνο (6ος-7ος αιώνας).

Βρείτε στα δεξιά της αίθουσας 2 το χάλκινο νόμισμα του αυτοκράτορα Ιουστινιανού Α' (527-565 μ.Χ.).

Στα αριστερά και τα δεξιά της πίσω όψης του αναγράφεται ANNO XIII.

- ▶ Ποιο έτος (anno) είναι το XIII;

Το έτος 13

I	1
II	2
III	3
IV	4
V	5
VI	6
VII	7
VIII	8
IX	9
X	10

- ▶ Πότε εκδόθηκε το νόμισμα;

Το 540 μ.Χ.

Με το έτος κτίσεως, δηλαδή δημιουργίας, του κόσμου, που αντιστοιχεί με το 5508 π.Χ. (7ος-8ος αιώνας).

Σε βυζαντινή επιγραφή του Μουσείου διαβάζουμε:

Ο ιερομόναχος Ισαάκ πέθανε το έτος 6856 από κτίσεως κόσμου.

6856
- 5508

1348

- ▶ Υπολογίστε πότε πέθανε ο ιερομόναχος με το δικό μας τρόπο μέτρησης των ετών.

Το 1348 μ.Χ.

- ▶ Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού άνοιξε το έτος 7502 από κτίσεως κόσμου. Πότε είναι αυτό;

Το 1994

Πώς πήραν το όνομά τους οι μήνες;

Οι Βυζαντινοί χρησιμοποιούσαν το Ιουλιανό ημερολόγιο που καθιερώθηκε στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία το 46 π.Χ. από τον αυτοκράτορα Ιούλιο Καίσαρα.

Με το *Ιουλιανό* ημερολόγιο η αρχή του έτους καθιερώθηκε στην 1η Ιανουαρίου (ενώ παλαιότερα η *Πρωτοχρονιά* ήταν την 1η Μαρτίου). Από τον 20ο αιώνα χρησιμοποιούμε το *Γρηγοριανό* (από τον πάπα Γρηγόριο ΙΓ΄) ημερολόγιο.

- ▶ Αντιστοιχίστε τους μήνες με βάση τη λέξη από όπου προέρχεται το όνομά τους και βρείτε τη σημασία τους:

ΜΗΝΑΣ	ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΞΗ
Ιανουάριος	Mars (= Άρης)
Φεβρουάριος	Maja (= Μαία)
Μάρτιος	Juno (= Ήρα, Ιούνιος Βρούτος)
Απρίλιος	Octo (= οχτώ)
Μάιος	Februaire (= εξαγνίζω)
Ιούνιος	Novem (= εννέα)
Ιούλιος	Decem (= δέκα)
Αύγουστος	Aprire (= ανοίγω)
Σεπτέμβριος	Janus (= Ιανός)
Οκτώβριος	Augustus (= Σεβαστός)
Νοέμβριος	Septem (= επτά)
Δεκέμβριος	Julius (= Ιούλιος Καίσαρας)

ΜΗΝΑΣ	ΣΗΜΑΙΝΕΙ
Ιανουάριος	Αυτόν το μήνα ανθίζουν τα λουλούδια
Φεβρουάριος	Ιούνιος Βρούτος, πρώτος ύπατος της Ρώμης
Μάρτιος	Ο έβδομος μήνας (δεκάμηνο ημερολόγιο)
Απρίλιος	Πινόταν γιορτές προς τιμή των νεκρών
Μάιος	Ο όγδοος μήνας (δεκάμηνο ημερολόγιο)
Ιούνιος	Γιορτές προς τιμή του θεού κάθε αρχής
Ιούλιος	Ο ένατος μήνας (δεκάμηνο ημερολόγιο)
Αύγουστος	Ο δέκατος μήνας (δεκάμηνο ημερολόγιο)
Σεπτέμβριος	Γιορτές προς τιμή της Ήρας, μητέρας του Άρη
Οκτώβριος	Αυτόν το μήνα γεννήθηκε ο Ιούλιος Καίσαρας
Νοέμβριος	Η θεότητα που συμβολίζει τη γονιμότητα
Δεκέμβριος	Αφιερωμένος στον Οκταβιανό Αύγουστο